

Tweede Participatiebijeenkomst Haaglanden

Waar: Stichting Jeugdformaat, Rijswijk

Wanneer: 8 oktober 2014, 16.00-20.00 uur

Aanwezig

Gemeenten: Den Haag, Delft, Westland, Rijswijk, Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg/ Wassenaar / Voorschoten, Pijnacker – Nootdorp.

Jongerenraden en ondersteuners: Jeugdformaat, de Jutters, Ipse de Bruggen, JJC, Horizon, werkgroep jongeren van de achterban van het Straatconsulaat

Jeugdzorginstellingen: Jeugdformaat, William Schrikker Stichting, BJz/JIT, Opvoedpoli

Opening avondvoorzitter

Opening door Thijs Janssen (JSO). Hij vraagt wie er in de zaal zit (bijna helft v/d zaal werkzaam bij gemeenten, kwart bij jeugdzorginstelling, kwart jongeren) en legt uit hoe het programma van de avond eruit ziet.

Wethouder KIJO (Kenniseconomie, Internationaal, Jeugd en Onderwijs) Ingrid van Engelshoven, kan helaas niet aanwezig zijn, maar heeft wel een filmpje opgenomen. Ze bespreekt de Top 5 die in de Haaglanden gemaakt is:

1. Jongeren en ouders de regie: we vinden dat er in de hulp uitgegaan moet worden van wensen en talenten van jongeren en daar zetten we op in.
2. Eén contactpersoon: dat vinden we belangrijk en daar willen we voor gaan.
3. Meedenken, meepraten en meedoen: dat doen jullie al door onder andere jullie aanwezigheid in de cliëntenraden en door hier vanavond te zijn. We willen daar in de toekomst graag mee doorgaan.
4. Privacy: het is heel belangrijk dat je gegevens niet op straat komen te liggen, dus daar willen we zorgvuldig mee omgaan.
5. Kwaliteit van hulp én beschikbaarheid van hulp: hulp moet er zijn als je hem nodig hebt en hij moet goed zijn, daar staan we voor en mogen jullie mij op aanspreken.

Kennismaking jongerenraden en de werkgroep jongeren van het Straatconsulaat

- Jongerenraad Jeugdformaat: bestaat uit 10-15 jongeren. Eens per drie weken komen we samen. Wat we bespreken koppelen we terug aan Jeugdformaat. Die luisteren echt naar ons en geven feedback terug. We geven gevraagd en ongevraagd advies, bijvoorbeeld over onderwerpen als seksualiteit, maatjesprojecten en de zelfredzaamheidsmatrix. We bezoeken ook externe partijen, zoals gemeentes, andere instellingen en het Jeugdwelzijnsberaad (= overleg waar alle jongerenraden uit heel Nederland bij elkaar komen met zo'n 100 à 200 jongeren. Eén keer per jaar organiseren jongeren een regionale bijeenkomst in hun eigen instelling om te laten zien wat ze doen. Eens per jaar is er een landelijk overleg, maar regionale overleggen zijn er vaker).
- De Jutters: is voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Van 0-23 jaar kun je in behandeling zijn, vooral ambulante, maar bijvoorbeeld ook klinisch. We hebben verschillende type jongeren (autisme, asperger, depressie, trauma's, jongeren die in de war zijn, eetproblemen, verslaving, persoonlijkheidsproblematiek, ADHD, gedragsproblemen zoals agressie). We hebben een FACT team, die komen aan huis en leveren laagdrempelige zorg. Als jongerenraad geven we gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen zoals

bijvoorbeeld de geheimhoudingsplicht. We denken mee over bijvoorbeeld de afdelingsregels en geven advies aan de raad van bestuur.

- Straat Consulaat (Achterban werkgroep jongeren): De werkgroep jongeren van de Achterban is een groep (ex)daklozen jongeren en bestaat uit 8-15 actieve leden van 16-25 jaar. We zijn (bijna) allemaal jongeren met ervaring binnen de hulpverlening en zetten ons in om hulpverlening voor jongeren te verbeteren. We vergaderen iedere twee weken. We proberen zaken onder de aandacht te brengen en gaan in gesprek met instellingen, ambtenaren en instellingen. We willen zorgen voor eerlijke beeldvorming. Verder hebben we een aantal lopende projecten: zoals jongeren in Den Haag die zelf een fiets mogen komen opknappen en hem dan mogen houden, nachtopvang voor jongeren in Den Haag, studiemiddagen voor zwerfjongeren, United Voices, voorlichting (met een voorlichtingsspel) voor onder andere scholen.
- Ipse de Brugge: We hebben tien huizen met kinderen vanaf 5 jaar voor crisis of voor langere ondersteuning. Ieder huisje heeft een eigen vertegenwoordiger die meedenkt over hoe je bijvoorbeeld het terrein waarop je woont beter, veiliger en fijner kunt maken.
- Jongerenraad Horizon Alphen aan de Rijn: Bij ons zitten jongeren tussen 11-19 jaar. We hebben verschillende verblijfsgroepen voor lange of korte termijn in 13 verschillende groepen. Er is ook "Home support": een programma om zelfstandigheid te bevorderen, zoals door het vinden van werk. We hebben een trainingshuis: daar krijg je weer iets meer begeleiding. Bij de jongerenraad praten over zaken als het anti-rookbeleid dat ze willen invoeren. Sinds dit jaar mag je pas vanaf je 18e roken, hoe gaan we daar op het terrein mee om? We praten over allerlei dingen op en rond het terrein (b.v. zakgeldverhoging). Af en toe moet je dan ook slecht nieuws vertellen tegen de andere jongeren, dat kan best lastig zijn. Daar ben ik wel trots op. Maar soms is het ook juist heel leuk.
- Jongerenraad JJC (coach vertelt, omdat jongeren er niet bij konden zijn): Wij zijn een gesloten instelling voor jongeren met gedragsproblemen. Onze jongeren hebben voor vanavond hun bijdrage op papier gegeven. (zie bijlage)

Rondje langs gemeenten

Er worden drie vragen gesteld aan de verschillende gemeenten:

1. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de transitie jeugdzorg?
2. Waar ben je trots op?
3. Wat heeft je geraakt de afgelopen jaren?

Gemeente Pijnacker Nootdorp:

- Stand van zaken: we zijn steeds verder klaar met de voorbereidingen. We zorgen ervoor dat iedereen weet waar hij aan kan kloppen voor jeugdhulp.
- Trots op: dat we in gesprek zijn gegaan met ouders. Die hebben hun verhaal gedaan over de ervaringen met het aanvragen van zorg. Daar kwamen veel verhalen los waar we een top 4 van hebben gemaakt. (zie bijlage)
- Geraakt door: verhalen van de ouders. Voorbeeld: moeder die vertelde dat ze door PGB de juiste zorg inkopen voor haar dochtertje, waardoor ze niet meer vastgebonden hoefden te zitten in een instelling, maar andere hulp kreeg waar ze van opbloede.

Gemeente Westland:

- Stand van zaken: We zijn in 2012 begonnen met nadenken over hoe de jeugdzorg anders moet en hoe we jeugdhulp gaan organiseren. In 2013 hebben we een nieuwe manier van werken ingevoerd in één van onze dorpen/kernen. Binnenkort willen we die manier in alle kernen toepassen, zodat we in 2015 helemaal klaar zijn.
- Trots op: we hebben veel ouders en scholen gesproken om de nieuwe werkwijze te kunnen vormgeven. Er zijn veel vrijwilligers in Westland, ook jongeren. Mensen helpen elkaar.

- Geraakt door: verhalen van jongeren die ik ontmoet heb toen we jeugdhulpinstellingen langs gingen. Maar ook de verhalen van de mensen die daar werken. Soms kunnen zij geen goede hulp geven omdat het verkeerd en ingewikkeld georganiseerd is. Het is voor mij een uitdaging om het dus beter te organiseren.

Gemeente Leidschendam-Voorburg (projectleider werkt er pas net, dus kan alleen de eerste vraag beantwoorden):

- Stand van zaken: we zijn heel druk bezig met het inzichtelijk krijgen van waar de vraag ligt. We hebben te lang heel aanbodgericht gewerkt in plaats van te kijken naar wat jongeren eigenlijk nodig hebben. Nu denken we erover na hoe we samen met de jongeren en het gezin kunnen luisteren naar de vraag en maatwerk kunnen leveren. Dit kan niet allemaal per 1 januari goed geregeld zijn, maar werken we wel aan.

Gemeente Rijswijk:

- Stand van zaken: we hebben nu een team professionals die heel blij zijn dat ze dicht bij elkaar gaan werken om jongeren te kunnen helpen. We willen ook voorkomen dat het naar een minder vrijwillig kader gaat.
- Trost op: medewerkers die in onzekerheid zitten (b.v. Bureau Jeugdzorg) die niet weten of ze volgend jaar nog wel werk hebben, maar toch heel hard blijven werken.
- Geraakt door: verhalen van jongeren en ouders. Ouders voelen vaak vanaf het begin al heel goed aan wat hun kind nodig heeft, soms beter dan hulpverleners. Jongeren zelf kunnen dat ook heel goed aangeven. Dus we moeten niet alleen als hulpverlener zeggen hoe het moet, maar vooral ook luisteren naar de jongeren en ouders. Soms geven zij ook aan dat de omgeving hen heel goed kan helpen.

Gemeente Delft:

- Stand van zaken: we zijn even ver als rest van de regio. Het goed regelen van toegang is voor ons een belangrijke uitdaging.
- Trots op: we hebben een lokaal jeugdteam opgericht om toegang te regelen. Dat moet anders gaan werken dan Bureau Jeugdzorg. We werken met één coach. We hebben ook dingen gestopt waardoor we dat geld kunnen gebruiken om andere zaken beter te regelen. We focussen ook op jongeren tussen de 18 en 23. Die proberen we een plek te geven in het beleid. Ook in samenwerking met de volwassenenzorg (en de Wmo).
- Geraakt door: verhalen tijdens werkbezoeken. Er wordt veel gekort op kinderen met een verstandelijke of lichamelijke handicap. Als gemeente worden we daar ook verantwoordelijk voor. Ook de groep LVB is minder zichtbaar en is wel heel kwetsbaar. Ik vind het belangrijk om hier beleidsmatig aandacht aan te geven.

Gemeente Zoetermeer:

- Stand van zaken: in Zoetermeer gaat het om €32 miljoen die besteedt moet worden aan de jeugdzorg. De gemeente kan hierbij niet zonder instellingen en cliënten. We werken samen met hen maar ook met gemeenten onderling.
- Trots op: we zijn trots op die samenwerking. Ook tussen verschillende gemeenten in de regio. Daardoor is de kans groter dat jongeren de zorg krijgen die ze nodig hebben. We zijn ook trots op onze ouderpanels. Je merkt hoe belangrijk het is om alleen al informatie te geven en mensen op de hoogte te stellen van de stand van zaken. Ik ben er trots op dat we daar werk van maken.
- Geraakt door: onze beleidsnota hebben we in de raad behandeld. Daar was een spreker, een autist. Hij vertelde wat het betekent om autistisch te zijn en wat hij daarin verwacht van gemeentes en zorginstellingen. Ik werd ook geraakt door werkbezoeken. Dat zou verplicht moeten zijn voor alle ambtenaren, dan weet je waar het om gaat.

Gemeente Den Haag:

- Stand van zaken: onze beleidsnota wordt nu behandeld. Er kwamen 400 vragen over en deze worden op dit moment beantwoord door de wethouder, die ook onze top 5 verdedigd.
- Trots op: een paar weken terug mocht ik de wethouder vertellen wat we in dit participatietraject hebben gedaan. Ik ben er heel trots op dat we al anderhalf jaar samen met elkaar nadenken over hoe het beter kan.
- Geraakt door: als ik jullie zie als jongeren die opgroeien mét problemen en ook zie dat jullie je zó zie inzetten voor anderen, dan ben ik heel erg geraakt.

Ronde 1: pitch van 4 gemeenten. Vragen aan de jongerenraden en de werkgroep Jongeren van het Straat Consulaat

Rijswijk (Pricilla Stikkolorum) – Privacy

We gaan praten over privacy. Hoe ga je daar mee om? De één vindt het prettig om alles te delen zodat je niet steeds je verhaal opnieuw hoeft te doen, terwijl de ander het liever voor zich houdt.

Samenvatting aantekeningen:

- In gedwongen kader vervalt recht op privacy. Dossiers blijven lang bewaard (30 jaar!). Informatie stapelt zich alleen maar op en wordt nooit uitgedund. Er mag wel door de jongere zelf worden meegeschreven in het dossiers.
- Privacy gaat aan het hart, geheimhouding is erg belangrijk. Een nieuwe start zonder etiketten. Voor het delen van informatie moet altijd toestemming gevraagd worden aan de jongere en aan de ouders. Doordat hulpverleners zonder toestemming informatie doorspelen is er sprake van wantrouwen/ schaden van vertrouwen. Jongeren hebben het gevoel zo geen eerlijke kans te hebben om mee te doen.
- Het doorspelen van informatie wordt heel snel gedaan, terwijl jongeren alleen hun hart willen luchten. Jongeren horen soms informatie over bijvoorbeeld hun verleden die ze zelf niet eens wisten.
- Hulpverleners onderling moeten ook begrip hebben voor elkaar dat zij niet zomaar informatie mogen doorspelen vanwege privacy.
- In sommige functies mag er wel meer informatie worden gedeeld, vanwege handhaving: bijvoorbeeld leerplicht.
- Privacy is geen discussiepunt, maar een recht. Iedereen moet zich hiervan bewust zijn.
- Laat altijd eerst de jongere zelf aan het woord en regel zaken alleen in overleg met ouders en jongeren. Als jongeren 18 jaar zijn mogen ze zelf beslissen.
- Vaak staan er zaken in dossiers die niet op feiten zijn gebaseerd: alleen de feiten vermelden in dossiers.
- Laat jongeren en ouders zelf in hun eigen dossier schrijven.
- Graag ook aandacht voor de positieve punten van jongeren en ouders. Dit geldt ook bijvoorbeeld voor jongeren met bijvoorbeeld ADHD, ADHD heeft ook positieve kanten.
- Betrek ervaringsdeskundigen en medisch deskundigen bij de hulpverlening.
- Eigen netwerk opzetten, onderhouden en betrekken is heel belangrijk voor jongeren.

Leidschendam-Voorburg (Bea Köller) - Gezinsplan

We vinden dat het gezinsplan wat we nu gebruiken is bedacht vanachter een bureau. Wat ontbreekt is wat jongeren er zelf in willen hebben staan. Dat willen we graag van jullie horen.

Samenvatting aantekeningen:

- Een contactpersoon coördineert (vertrouwenspersoon voor de jongeren)
- Andere problemen > professionals

- Plan voor jongeren > introductie geven en niet alleen het 'verleden ophalen'.
- Er wordt te veel naar het verleden gekeken. Kijk naar de toekomst!
- Care4 systeem: afspraken in het plan zetten.
- Maak een Toekomstplan in plaats van een hulpverleningsplan.
- Je moet inzage hebben in je eigen plan
- Het is belangrijk om echt naar de jongeren te kijken.
- Overleg met de jongeren. Houdt rekening met wat jongeren willen. Een jongere geeft bijvoorbeeld aan best langere tijd op een groep te willen wonen, maar dan wel dicht bij huis.
- Maatwerk is erg belangrijk.
- Jongeren vinden het positief om met buddy's te werken.

Delft (Carola Nijmeijer) – Toegang

De toegang gaat invulling geven aan het principe van 1Gezin1Plan en één coach. Er wordt in Delft de relatie gelegd met het onderwijs. We gaan het hebben over hoe de toegang geregeld wordt in de toekomst.

Samenvatting aantekeningen:

- Nu is er Bureau Jeugdzorg. Straks is er de gemeente Delft. Dat is een cultuuromslag. Ons doel is om meer hulpverlening of tijdelijke ondersteuning te bieden in plaats van indicatiestelling.
- Belangrijk is een generalistische blik, breder dan het kind.
- Hoe gaan we de toegang regelen? Middels een Jeugdteam (tot 23 jaar) én een Sociaal Team (voor alle leeftijden). Dit is níét het CJG. We maken de link met het onderwijs. Geen SMW'er, maar een jeugdprofessional. Ontzorgen!
- De functie van het CJG? Alleen onder de 16 jaar de focus van JGZ?
- Input van jongeren:
 - o Scholen zijn een veilige omgeving, en dus laagdrempelig.
 - o Leraren signaleren
 - o CJG: centrale toegang? Welk imago heeft het CJG over twee jaar? Angst CB voor ouders straks.
 - o Jongeren hebben een afkeer tegen het systeem door eerdere ervaring. Er is weinig vertrouwen. Ze hebben een voorkeur voor het onderwijs: daar zijn vrienden, het is persoonlijk en er is contact met docenten.
 - o JCC jongeren: sneller en eerder geholpen. Het hele gezin staat centraal.
 - o Jongerenraad Jeugdformaat: JIP als toegang. Het onderwijs is nu juist geen veilige plek. Samenwerking tussen ambulant en professional. Richt je meer op het hele gezin.

Westland (Lucia van den Brande) – Eigen kracht

Wat is dat en wat betekent het? Daar wil ik graag met jullie over in gesprek.

Samenvatting aantekeningen:

- Waar denken jullie aan bij Eigen Kracht?
 - o Wat je kan wordt gestimuleerd.
 - o Wat is er nodig om op eigen benen te kunnen staan?
 - o Goed voor jezelf zorgen.
 - o Gebruik maken van de sterke kanten van jongeren.
 - o Goede punten stimuleren en complimenten geven.
 - o Benadrukken waar jongeren goed in zijn.
 - o Netwerk buiten de hulpverlening versterken.
- Wordt er aan eigen kracht gewerkt?
 - o Er wordt een Toekomstplan opgezet.
 - o Positieve benadering.
- Voor de hulpverlening?
 - o Werd vaker ingegaan op negatieve punten.

- Het is belangrijk om vooral te kijken naar wat je wel kan.
- In het onderwijs moet ook gekeken worden naar positieve punten, niet alleen de negatieve.
- Jongeren zelf?
 - Bij slecht gedrag moeten jongeren ook zelf controle krijgen over hun eigen gedrag.
 - Jongeren moeten ook naar de eigen toekomst kijken.
 - Hulpverleners hebben veel praktijkervaring nodig. Jongeren kunnen zelf uitleggen waarom zij bepaalde hulp willen hebben.
- Tips voor de gemeente:
 - Goed luisteren naar jongeren.
 - Elke jongere apart bekijken.
 - Betere bereikbaarheid van opleidingen.
 - School is belangrijk om in je eigen kracht te kunnen komen.
 - School is belangrijk voor dagbesteding.
 - Veel participerende projecten, bijvoorbeeld door buurthuizen.
 - Maatjesprojecten.

Ronde 2: pitch van 2 gemeenten en pitch van 2 jongerenraden.

Gemeente Zoetermeer (Baukelien Izelaar) – Communicatie

Hoe maken we de vertaling van moeilijke termen als 'toegang' en 'zelfredzaamheidmatrix' naar termen die iedereen bereikt?

Samenvatting aantekeningen:

- Website keerpunt: link verkeerd.
- Woorden:
 - Transitie = verandering. Geld van de Provincie naar de gemeente.
 - Hulpverleningsplan= toekomstplan
 - Definitie Jeugd & Gezinshulp (beeldvorming)
 - Specialistisch is niet goed
- Teksten:
 - Op scholen algemene informatie over jeugdhulp
 - Positievere toon
 - Te lange zinnen
 - Hulpvraag en zorgvraag
 - Maatschappij = afstand
 - Tegenstelling: goed en niet goed
- Gevolgen verschillen tussen gemeenten:
 - Doorlinken voor meer info, als daar behoefte aan is
 - Let op: imago gemeente = dubbel probleem
 - Laat iemand zijn eigen verhaal vertellen

Gemeente Pijnacker Nootdorp (Brenda Verhoek) – Ervaringsdeskundigheid

We maken nu plannen over jongeren en ouders en we willen dit mét jongeren en ouders doen. We willen jongeren vragen mee te denken over hoe we dat samen kunnen doen?

Samenvatting aantekeningen:

- Over gemeentelijke stukken: van saai naar kort en krachtig. Wat is de vraag? 1 A4. Gebruik beelden en filmpjes.
- Via jongeren hoor je wat er speelt onder jongeren. Sommige jongeren kunnen heel goed de belangen behartigen van de minder mondige jongeren. Persoonlijk contact tussen gemeente en jongeren en elkaar in het echt zien is belangrijk.
- Als jongeren input leveren willen zij ook terugkoppeling (wat gebeurt er mee?).

- Jongeren kunnen ook hun eigen plannen maken en uitvoeren, de gemeente hoeft niet alles te doen (voorbeeld dagopvang, waarbij twee jongeren dagbesteding regelde voor anderen in de vorm van een museumkaart of sportabonnement). Dan moet er vanuit de gemeente wel een aanspreekpunt zijn en een duwtje in de rug is fijn.
- Het is belangrijk om echt te luisteren naar jongeren. Kijk niet alleen naar de feiten, maar ook naar het gevoel van een jongere. Help altijd elke jongere, ook als je hem of haar misschien niet gelooft. Aandacht is belangrijk.
- Ervaringsdeskundigheid
- Plan naar instelling (via JSO, Fietje)
- Lijstje contactpersonen van de raad.
- Jongeren op tijd betrekken, niet als het plan er al is. Echt een kans geven.
- Geen inspraak/wel inkijken: dit is het plan > via de vergadering van de jongeren.
- Structureel rond de tafel met elkaar (gemeente en jongeren)
- Vormen om jongeren te betrekken:
 - o Internet, Facebook (let op veiligheid: besloten groep?)
 - o Jongerenwerkers (vertalen)
 - o Jongeren zelf (triggers, simpel)
 - o Brieven checken: snap je het?

Ipse de Bruggen/LVB jongeren

Er is ons gevraagd om de gemeenten advies te geven over wonen en werken. Dat hebben we samen uitgewerkt en willen we nu graag met de gemeenten bespreken.

Samenvatting aantekeningen:

- Dagingvulling:
 - o Betaalde baan (krijgen)
 - o Moeilijk werk vinden/diploma – doorstromen naar MBO
 - o Hoe erg is het zonder diploma van school?
 - o Gemeente + scholen: afspraken maken met bedrijven
- Zelfstandig wonen:
 - o Eigen appartement
 - o Inkomen tussen €900 en €1000. Aanvulling door gemeente
 - o Ambulante begeleiding: buddy, familie, netwerk, telefoon/online steunpunt
 - o Misbruik maken van jouw onwetendheid leidt tot problemen: hulp nodig voor oplossing/voorkoming hiervan.
- Beschermd wonen:
 - o Groepen niet groter dan 5-8
 - o 24 uren begeleiding: zelfstandigheid vergroten.
 - o Goed inkomen nodig

Naast de discussie die vandaag gevoerd is, heeft de jongerenraad van Ipse de Bruggen ook een schriftelijke notitie ingediend. Deze kon worden meegenomen tijdens de bijeenkomst. Een aantal belangrijke punten hieruit die niet in bovenstaande discussie zijn genoemd, zijn:

- Er is aangepaste kleding nodig om te kunnen werken (bijv. voor de bouw, kok speciale (hand)schoenen (hovenier) of vergoeding krijgen om kleding te kopen)
- Iemand die je helpt bijv. jobcoach
- Bedrijven die leerlingen aannemen van praktijkscholen
- Mensen uit het bedrijf die je ondersteunen
- Banen die genoeg salaris opleveren
- Voor wonen willen jongeren graag:
- Steunpunt in de buurt waar je met vragen/problemen terecht kunt

- Werken aan eigen zelfstandigheid:
- Kamer netjes houden/schoonmaken
 - Goed met je geld om kunnen gaan: rekeningen kunnen betalen
 - Sparen
 - Zelfstandig reizen
 - Persoonlijke hygiëne
 - Koken
 - Administratie goed bijhouden

Tips voor de gemeente:

- Zorg voor een uitgebreide keuze aan stageplekken
- Zorg ervoor dat je na een stageperiode in het bedrijf kan gaan werken
- Maak een banenwebsite voor jongeren die de praktijkschool volgen.

I'm Ready!/16+ hulp

Onderwerp van Fietje (JSO). Met de Haagse jongeren is een advies gemaakt en dat is al besproken met gemeenten. Ik wil heel graag weten hoe we kunnen zorgen dat het echt van de grond komt. Gemeenten en instellingen moeten er mee aan de slag gaan.

Samenvatting aantekeningen:

- Wat kan de Gemeente doen:
 - Bij de inkoop voorwaarden stellen
 - Gemeente regelt dat als je uit huis geplaatst wordt er een centraal persoon is die kan opletten
 - Bij langdurig weg uit gemeente kan je ook kiezen voor andere gemeente
 - Toekomstplan ook bij inkoop voorwaarden
 - Maatjesprojecten (alleen in uiterste nood inzetten als jongeren geen netwerk hebben)
 - Ook hulp afbouwen in inkoopvoorwaarden
 - Klik met de hulpverlener in inkoopvoorwaarden
 - Belangrijk om de Gemeenteraad te overtuigen: dus kostenbesparing laten zien en verhalen van jongeren uit de eigen gemeente vertellen. Gebruik de media (tv programma), maar zorg wel dat jongeren niet "misbruikt" worden.
- Wat kunnen Instellingen doen:
 - Onduidelijkheid over wat er moet gebeuren om zelfstandig te worden voor veel jongeren
 - Les op school over hoe je het moet regelen als je 18 bent. Als er een school bij de instelling is. Anders een les op de groep geven.
 - Buurthuis, scholen: op meerdere plekken moet les gegeven worden over wat er gebeurd als je 18 bent. Ook jongeren die geen hulp krijgen hebben steuntje nodig.
 - Eén naam voor een plan. Persoonlijk plan = toekomstplan, plan voor het hele gezin = gezinsplan (géén behandelplan)
 - Nu: het toekomstplan is onderdeel van het trajectplan
 - De opzet veranderen met een persoonlijk stuk, zowel voor het persoonlijke als voor het familieplan.
 - Sidekick die je ondersteunt, ook na je 18^e
 - Als je gesloten zit is het extra moeilijk om een netwerk op te bouwen
 - Als je eruit komt, ken je alleen jongeren uit de hulpverlening. Dus: opbouwen netwerk, extra aandacht voor terugkeer en het betrekken van een 'ervaringsdeskundige'.

Samenvatting belangrijkste punten van de groepen met jongeren punten van de 2^e ronde

Ipse de Brugge/advies LVB Jongeren: LVB'ers die willen wonen en werken vinden dat heel lastig. Als gemeente kun je afspraken maken met scholen en bedrijven. En je kunt óók bij jezelf gaan kijken naar stage- en werkplekken.

JSO /16 +: we hebben gepraat over aanbeveling van l'm Ready. Wat kunnen de instellingen en gemeenten hiermee? Gemeenten kunnen hier veel mee in het inkoopbeleid, maar het is ook ingewikkeld. Belangrijkste tip: zorg dat duidelijk is wat het kost als jongeren gaan zwerven en niet goed voorbereid zijn op zelfstandigheid, daar is de gemeenteraad gevoelig voor. En breng het ervaringsverhaal naar voren. Ik ga op zoek naar jongeren die hun verhaal willen vertellen voor een gemeenteraad en we gaan een kosten- batenanalyse maken.

Samenvatting belangrijkste punten die gemeenten die nog aanwezig zijn bij de afsluiting meenemen van de bijeenkomst

Gemeente Rijswijk: dat je na je 18^e niet weet waar je terecht komt, dat vind ik heel erg. Daar moeten we in het inkoopbeleid afspraken over maken met instellingen.

Gemeente Pijnacker-Nootdorp: we moeten echt luisteren naar jongeren en hun gevoel. Jongeren kunnen ook aan andere jongeren hun verhaal vertellen. Maak gemeentestukken simpeler en leuker met b.v. beelden of filmpjes. Ik zou wel graag een eigen jongerenraad willen in de gemeente.

Gemeente Delft: 1Gezin1Plan klinkt allemaal leuk, maar soms is het gezin echt een probleem voor een jongeren, en moet je de jongere ook serieus nemen. Zonder de ouders er bij. Daar ga ik binnen de gemeente nog over verder praten.

Afsluiting door Sabrina van den Heuvel, gemeente Den Haag:

Blik op de toekomst: deze avond komt hopelijk de kadernota erdoorheen. Maar participatie van jongeren houdt hier niet op. We kunnen niet zonder jullie. We hebben JSO gevraagd om bij alle gemeenten te vragen wat ze willen qua participatie. Ze willen allemaal graag door. Advies JSO: maak een regionaal platform dat minimaal 2x per jaar bijeen komt en waar iedere gemeente een vraag of verzoek bij in kan dienen. Wethouders moeten hier nog ja tegen zeggen, maar zo zien we de participatie ook na 2015. [Sabrina vraagt welke jongeren dit een goed idee vinden en vrijwel iedereen steekt zijn of haar hand op].

Voor nu schrijven we een prijsvraag uit: jongeren mogen zelf een naam bedenken voor dit nieuwe platform. De cliëntenraad van de winnende naam mag met Jeroen en Sabrina een zelf bedacht uitje plannen (bowlen, Drievliet, etc.). Het inleveren van de nieuwe naam kan per mail bij Thijs of Fietje. Deadline: 1 november.

Fietje stuurt nog een datum voor de lancering van dit regionaal platform jongeren(raden)voor de wethouders en de lancering bij de pers.